

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Humak kiittää mahdollisuudesta selonteon kommentointiin. Selonteko antaa kokonaiskuvan kehittämisen lähtökohdista ja suunnista. Tavoitteiden ja konkretian taso vaihtelee selonteon eri osissa painopisteen ollessa 2. asteen ja sitä edeltävän ajan tarkastelussa. Korkeakouluja koskevat suuntaviivat jäävät vähäisimmiksi ja rivien välistä luettavaksi. Myös koulutusmuotojen väliseen yhteistyömuotojen kirkastamiseen selonteossa voitaisiin kiinnittää enemmän huomiota mm. opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Humak nostaa lausunnossaan esiin muutamia seikkoja. Muilta osin tukeudumme ja tuemme Arenen yhteistä lausuntoa.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Vision ja tavoitetilan kuvauksessa korostuu selonteon nimen mukaisesti tasa-arvo- ajattelu. Tavoitetilassa voisi olla kuvauksia myös koulutuksen vaikuttavuudesta työelämälähtöisen osaamisen kehittämisessä, jolla luodaan kilpailukykyä ja tuottavuutta ja edistetään työllisyyttä.

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Toisen asteen koulutuksen tavoitteita voidaan pitää kannatettavina. Tavoitteissa ja toimenpiteissä voisi olla enemmän työllisyyden edistämiseen liittyviä keinoja esim. laajemman työelämäyhteistyömallien ja yrittäjyyskasvatuksen kautta. Korkeakoulujen näkökulmasta on tärkeää varmistaa riittävät jatko-opiskelunvalmiudet mm. kieliopinnoissa. Kansainvälisyyden ja maahanmuuttajien koulutus- ja työperäisen maahanmuuton tukemiseen liittyvät toimenpiteet ovat vaatimattomia verrattuna korkeakoulutuksen vastaaviin strategisiin ohjelmiin.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

Korkeakoulujen tavoitteet ja toimenpiteet ovat korkeakouluvision tavoitteiden mukaisia ja niitä voidaan pitää kannatettavana. Humak haluaa nostaa seuraavat asiat keskiöön. Muilta osin tukeudumme Arenen lausuntoon.

- 1) Korkeakouluja on kehitävä niiden omien strategioiden suuntaisesti (tehtävä) myös tulevaisuuden toimintamallien ja rakenteiden osalta. Tästä lähtökohdasta käsin on mahdollistettava erilaisten korkeakoulujen olemassaolon edellytykset. Korkeakouluilla on mm. valtakunnallisia tehtäviä, jotka tulee huomioida tulevilla uudistuksissa.
- 2) Rahoituksen riittävyys on turvattava. Mahdollinen uusi rahoitusmalli on rakennettava analyttisesti, tutkimusperustaisesti ja siten että korkeakoulut voivat ajoissa ennakoita uudistuksen. Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla vakiintunut ja toimijoiden kannalta ennakoitava rahoitusmalli, mikä mahdollistaa pitkäjänteisen kehittämistyön.
- 3) Koulutuksen saavutettavuus ja tasa-arvoisuus on turvattava eri alueilla. Nuorilla ja aikuisilla tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet sekä tutkintokoulutukseen että lyhytkestoisempaan koulutukseen (jatkuva oppiminen). Tämä tarkoittaa digitalisaation hyödyntämistä, yhteistyömallien kehittämistä sekä tutkintoon johtavien koulutuspaikkojen tasavertaista jakamista maan eri osien välillä myös tulevaisuuden väestökehitys huomioiden.
- 4) Yksilön koulutuspolkua tulee tukea opintojen eri nivelvaiheissa. Korkeakouluihin hakeutumista on tuettava eri keinoin väylien ja erilaisen valmistavan koulutuksen keinoin. Rakenteista riippumatta ammattikorkeakoulujen eri koulutusaloilta tulee varmistaa joustavat jatko-opintoväylät aina tohtorin tutkintoon saakka.

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

Humak kannattaa TKI-tiekartan mukaisia toimenpiteitä ja avoimuuden lisäämistä selonteon linjausten mukaisesti.

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

Humak kannattaa vapaan sivistystyön roolin vahvistamista. Vapaa sivistystyö tarjoaa vapaatavoitteisen ja omaehtoisen väylän itsensä sivistämiseen täydentäen formaalin koulutuksen tarjontaa. Pidämme tärkeänä kansanopistojen roolin vahvistamista nivelvaiheessa olevien nuorten koulutuspolun tukemisessa. Korkeakouluopintoihin valmistavien linjojen vaikutus on suuri korkeakouluvalmiuksien kehittämisessä, mikä sujuvoittaa merkittävästi korkeakoulututkinnon suorittamista. Kannatamme myös osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen menettelytapojen kehittämistä siten, että aikaisemmin opittu voidaan sujuvasti hyödyntää jatko-opinnoissa. Tämä koskee myös maahanmuuttajien koulutus- ja työuran tukemista.

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Humak pitää tärkeänä, että tulevaisuuden jatkuvan oppimisen rahoitusmekanismit rakennetaan ennakoivasti siten että korkeakoulut voivat ajoissa valmistautua muutokseen. Tulevassa jatkuvan

oppimisen uudistuksessa tulee huomioida myös valtakunnalliset toimijat alueellisten toimijoiden ohella.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

Humak pitää tavoitteita kannatettavana.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

Humak pitää tärkeänä taiteen perusopetuksen resurssien ja puitteiden varmistamista.

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

**Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät.
Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat**

-

Lehtonen Emilia
Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak